SKOLAGPT.CZ

Příručka promptování

pro učitele středních škol

Jak efektivně zadávat úkoly umělé inteligenci

1 Co je promptování a proč na něm záleží

Prompt je zadání, které dáváte umělé inteligenci. Je to jako zadat úkol studentovi – čím přesněji řeknete, co chcete, tím lepší výsledek dostanete.

Dobrý prompt vám ušetří čas, protože nemusíte opakovat dotazy. Dostanete přesnější výsledky, které můžete rovnou použít v praxi. A co je nejdůležitější – naučíte se z AI vytáhnout přesně to, co potřebujete.

Kvalita vašeho zadání = kvalita odpovědi AI

2 Základní principy dobrého promptu

Jasnost a specifičnost

Buďte konkrétní. Řekněte AI přesně co chcete – ročník, téma, počet, formát, délku.

✕ Vágní

```
"Dej mi tipy na výuku ekonomie."
```

✓ Konkrétní

```
"Navrhni 3 aktivizační metody pro
výuku ekonomie ve 3. ročníku obchodní
akademie, každá max 20 minut, s
využitím reálných dat z ČSÚ."
```

Kontext a pozadí

Čím víc kontextu poskytnete, tím relevantnější odpověď dostanete. Řekněte, kdo jste, pro koho je výstup, jaký je cíl.

✕ Vágní

```
"Napiš test z chemie."
```

✓ Konkrétní

```
"Napiš test z chemie pro 2. ročník
gymnázia, téma organická chemie, 15
otázek, mix typů (výběr, doplňování,
výpočty), obtížnost maturitní úroveň."
```

Jeden úkol = jeden prompt

Neptejte se na 5 věcí najednou. AI se může „ztratit", když jí dáte příliš mnoho najednou. Ptejte se postupně a na každý dotaz navažte dalším.

> **TIP:** Představte si, že mluvíte s kolegou – dáte mu jeden úkol, počkáte na výsledek, a pak zadáte další.

Strukturování promptu

Použijte číslování, odrážky nebo oddělení, aby AI přesně věděla, co od ní chcete.

Příklad strukturovaného promptu:

PROMPT

```
Vytvoř přípravu na hodinu fyziky:
1. Téma: elektromagnetická indukce
2. Ročník: 3. ročník gymnázia
3. Délka: 90 minut (dvouhodinovka)
4. Zahrnuj: demonstrační pokus, výklad s derivací, procvičování
5. Formát: tabulka s časovou osou
```

3 Framework RTF – Role, Task, Format

Nejjednodušší a nejúčinnější způsob, jak strukturovat prompt. Funguje jako recept se třemi ingrediencemi:

Složka	Co to znamená	Příklad
R – Role	Kým má AI být? Jakou odbornost má mít?	"Jsi zkušený učitel fyziky na gymnáziu."
T – Task	Co přesně má udělat?	"Vytvoř sadu laboratorních úloh na téma optika."
F – Format	V jakém formátu chcete výstup?	"Ve formátu pracovního protokolu, s teoretickým úvodem, postupem, tabulkou pro zápis měření a otázkami k zamyšlení."

Kompletní RTF příklad:

PROMPT

```
Chovej se jako zkušený učitel českého jazyka a literatury na gymnáziu
a vytvoř podklady pro seminární práci z literatury –
téma: existencialismus v české próze 60. let.
Rozsah 3–5 stran, formát: osnova + seznam doporučené literatury
+ hodnoticí kritéria.
```

TIP: RTF zvládne 80 % vašich běžných úkolů. Začněte s ním a ostatní frameworky přidávejte postupně.

4 Další užitečné frameworky

Když RTF nestačí, použijte podrobnější struktury. Každý framework se hodí na jiný typ úkolu.

CREATE – pro složitější úkoly, kde potřebujete detailní zadání

Rozšířený framework, který je ideální, když potřebujete AI poskytnout hodně informací najednou – třeba pro diferenciované materiály nebo přípravu na SOČ.

Složka	Co to znamená	Příklad
C – Character	Jakou roli má AI zaujmout?	"Jsi metodik pro přípravu studentů na SOČ."
R – Request	Co konkrétně chcete?	"Vytvoř podklady pro přípravu studentů na SOČ v oboru informatika."
E – Examples	Ukažte příklad, jak má výstup vypadat.	"Podobně jako materiály z krajského kola SOČ."
A – Adjustments	Co upravit, přizpůsobit?	"Diferenciuj pro 3 úrovně: začátečník, pokročilý, expert."
T – Type	Typ výstupu.	"Formát A4, tisknutelný."
E – Extras	Cokoli navíc.	"Přidej harmonogram přípravy a hodnoticí kritéria poroty."

CREATE příklad:

PROMPT

```
Jsi metodik pro přípravu studentů na SOČ.
Vytvoř kompletní podklady pro přípravu studentů na Středoškolskou
odbornou činnost v oboru informatika. Inspiruj se kritérii
z krajských a celostátních kol SOČ.
Diferenciuj pro 3 úrovně studentů: začátečník (1. ročník),
pokročilý (2.–3. ročník), expert (4. ročník).
Formát: A4, tisknutelný, přehledný.
Přidej harmonogram přípravy (říjen–březen), hodnoticí kritéria
poroty a seznam doporučených zdrojů.
```

RISE – pro úkoly krok za krokem

Když potřebujete, aby AI postupovala systematicky a nic nevynechala. Skvělý pro plánování maturitních projektů, ročníkových prací nebo celých tematických bloků.

Složka	Co to znamená	Příklad
R – Role	Kým má AI být?	"Jsi vedoucí maturitního projektu na SOŠ."
I – Instructions	Podrobné instrukce, co má dělat.	"Navrhni postup přípravy maturitního projektu."
S – Steps	Konkrétní kroky, které má dodržet.	"1. Výběr tématu, 2. Rešerše, 3. Praktická část, 4. Obhajoba"
E – End goal	Jak má vypadat finální výstup?	"Kompletní metodika s časovým harmonogramem."

RISE příklad:

PROMPT

```
Jsi vedoucí maturitního projektu na střední odborné škole.

Navrhni kompletní postup přípravy maturitního projektu pro studenty
4. ročníku oboru informační technologie.
Postupuj takto:
1. Navrhni proces výběru tématu (kritéria, schvalování)
2. Rozpiš harmonogram práce (říjen–duben)
3. Připrav šablonu projektu (struktura, formátování, citace)
4. Vytvoř hodnoticí kritéria pro obhajobu

Výstup: Kompletní metodika + šablona + harmonogram + hodnoticí arch.
```

BAB – pro komunikaci a řešení problémů

Before – After – Bridge. Popíšete současný stav, žádoucí stav a AI navrhne, jak se tam dostat. Ideální pro motivační rozhovory se studenty, komunikaci s rodiči nebo návrhy zlepšení.

Složka	Co to znamená	Příklad
B – Before	Jaká je současná situace?	"Student 3. ročníku má propadající známky ze 3 předmětů."
A – After	Jak chcete, aby to vypadalo?	"Student získá motivaci, rodiče spolupracují, studijní výsledky se zlepší."
B – Bridge	AI navrhne cestu.	"Připrav podklady pro motivační schůzku se studentem a rodiči."

BAB příklad:

PROMPT

```
SITUACE: Student 3. ročníku gymnázia má propadající známky
ze tří předmětů. Na předchozí upozornění nereagoval,
rodiče o situaci nevědí.

CÍL: Student získá motivaci ke zlepšení, rodiče se zapojí
do řešení, společně vytvoříme plán nápravy.

Připrav podklady pro motivační schůzku se studentem a rodiči:
– Struktura rozhovoru (vstřícný, ne obviňující tón)
– Konkrétní návrhy na zlepšení studijních návyků
– Plán nápravy s měřitelnými cíli na další 2 měsíce
```

CARE – pro cílená řešení s příkladem

Context – Action – Result – Example. Poskytnete kontext, řeknete co má AI udělat, jaký chcete výsledek a dáte příklad. Výborný pro tvorbu individuálních plánů nebo přípravu na maturitu.

Složka	Co to znamená	Příklad
C – Context	Kontext situace.	"Student 4. ročníku s dyslexií se připravuje na maturitu z ČJL."
A – Action	Co má AI udělat?	"Navrhni adaptovanou přípravu na ústní maturitní zkoušku."
R – Result	Jaký výsledek čekáte?	"Student zvládne přípravu i zkoušku s využitím kompenzačních pomůcek."
E – Example	Příklad požadovaného stylu.	"Podobně jako doporučení z PPP pro uzpůsobení maturitní zkoušky."

CARE příklad:

PROMPT

```
KONTEXT: Student 4. ročníku gymnázia s diagnostikovanou dyslexií
a dysortografií se připravuje na maturitní zkoušku z ČJL.
Má uzpůsobené podmínky dle doporučení PPP.

ÚKOL: Navrhni adaptovanou přípravu na ústní maturitní zkoušku –
jak efektivně zpracovat seznam 20 literárních děl.

VÝSLEDEK: Strukturované výpisky ke každému dílu, vizuální
pomůcky (myšlenkové mapy), zkrácené osnovy pro ústní projev.

PŘÍKLAD: Podobně jako kompenzační materiály, které doporučuje PPP
pro uzpůsobení podmínek maturitní zkoušky.
```

TAG – rychlý a jednoduchý

Task – Action – Goal. Nejstručnější framework. Použijte, když potřebujete rychlý výstup a nepotřebujete složité zadání.

Složka	Co to znamená	Příklad
T – Task	Úkol (téma, předmět).	"Opakovací kvíz z dějepisu, maturitní témata."
A – Action	Co přesně udělat?	"20 otázek, 4 možnosti, 1 správná."
G – Goal	K čemu to slouží?	"Rychlé opakování před maturitou."

TAG příklad:

PROMPT

```
Vytvoř opakovací kvíz z dějepisu pro maturanty,
téma: Československo 1918–1989.
20 otázek s výběrem ze 4 možností (1 správná).
Cíl: rychlé opakování klíčových událostí před maturitou (10 minut).
```

5 Typy promptování

Existuje několik způsobů, jak AI zadávat úkoly. Liší se tím, kolik příkladů a informací jí poskytnete. Čím složitější úkol, tím víc se vyplatí použít pokročilejší typ.

Zero-shot – bez příkladu

Dáte AI úkol a žádný příklad. AI se musí spolehnout na vlastní „znalosti". Funguje dobře na jednoduché, jednoznačné úkoly.

Kdy použít: Když potřebujete rychlý výstup a je vám jasné, co chcete. Nemusíte AI nic ukazovat.

PROMPT

```
Vymysli 5 témat pro seminární práce z dějepisu, zaměření: 20. století v
Československu.
```

TIP: Zero-shot je nejrychlejší, ale výsledky mohou být nepředvídatelné. Když nejste spokojeni, zkuste one-shot nebo few-shot.

One-shot – jeden příklad

Dáte AI jeden příklad toho, co chcete, a požádáte ji o další podobné výstupy. AI pochopí styl, formát i hloubku, kterou očekáváte. Je to jako když studentovi ukážete vzorovou práci.

Kdy použít: Když máte konkrétní představu o stylu nebo formátu a chcete, aby AI vytvořila víc v podobném duchu.

PROMPT

```
Vymysli témata pro debatu v hodině občanské výchovy.
Příklad: "Má být volební právo od 16 let? – PRO: mladí
lidé jsou ovlivněni politickými rozhodnutími (vzdělávání,
klima), měli by mít hlas. PROTI: nedostatečná životní
zkušenost, snadná manipulovatelnost. Formát: 15 min debata,
třída rozdělena na 2 skupiny + moderátor."

Vytvoř 5 dalších témat v tomto formátu.
```

Few-shot – více příkladů

Poskytnete AI 2–4 příklady, aby přesně pochopila vzor, styl i úroveň kvality. Čím víc příkladů, tím konzistentnější výstup. Je to jako když studentovi dáte vzorovou práci k prostudování.

Kdy použít: Když potřebujete přesný formát nebo specifický styl – třeba pololetní hodnocení studenta, doporučující dopis nebo formát zápisu z pedagogické rady.

PROMPT

```
Napiš pololetní hodnocení studentů 2. ročníku gymnázia
z předmětu biologie. Zde jsou příklady mého stylu:
1. "Anna projevuje v biologii výbornou práci s odbornými
texty a schopnost kritického myšlení. V laboratorních
pracích pracuje pečlivě a systematicky..."
2. "Tomáš má solidní znalostní základ, ale potřebuje
zapracovat na pravidelné přípravě a důslednosti
při laboratorních protokolech..."

Napiš hodnocení pro dalších 5 studentů v tomto stylu.
```

Chain of Thought – přemýšlej krok za krokem

Požádáte AI, aby přemýšlela nahlas, krok za krokem. Tím se výrazně zlepší kvalita odpovědí u složitějších úkolů. AI si „uspořádá myšlenky" a nic nepřeskočí. Funguje to podobně, jako když studenty vedete k tomu, aby si úkol nejdříve rozmysleli, než začnou psát.

Kdy použít: U úkolů, kde je potřeba analýza, plánování nebo rozhodování. Třeba: návrh tematického plánu, řešení pedagogické situace, příprava celého projektu.

✕ Vágní

```
"Navrhni, jak připravit studenty na
ústní maturitu z češtiny."
```

✓ Konkrétní

```
"Navrhni postup, jak připravit
studenty 4. ročníku na ústní maturitní
zkoušku z češtiny. Přemýšlej krok za
krokem."
```

Podrobný příklad:

PROMPT

```
Navrhni postup, jak připravit studenty 4. ročníku na ústní
maturitní zkoušku z češtiny. Přemýšlej krok za krokem:

1. Jak efektivně rozdělit 20 literárních děl do přípravného plánu?
2. Jak naučit studenty strukturovat ústní odpověď?
```

```
3. Jak trénovat analýzu uměleckého textu?
4. Jak organizovat zkušební maturitní zkoušky?
5. Jaký materiál studentům doporučit?
```

Sekvenční promptování – postupné budování

Nezadáváte vše najednou, ale postupně budujete konverzaci. Každý další prompt navazuje na předchozí odpověď AI. Je to nejpřirozenější způsob práce s AI – jako dialog s kolegou, kde společně rozvíjíte nápad.

Kdy použít: Když máte složitý úkol, který se nedá popsat jedním promptem. Nebo když chcete postupně zpřesňovat výstup.

Příklad – příprava studentů na maturitní práci:

1. `"Navrhni strukturu a pravidla pro psaní maturitní práce na SOŠ obor IT."`
2. `"Rozpiš podrobně kapitolu o metodologii – jak mají studenti popsat postup práce."`
3. `"Vytvoř hodnoticí arch pro vedoucího práce a oponenta."`
4. `"Přidej šablonu pro studenty – formátování, citace dle ČSN ISO 690."`

6 Nastavení AI „na míru"

Většina AI nástrojů umožňuje nastavit si trvalé instrukce, které platí pro všechny konverzace. Nemusíte pak pokaždé opakovat, kdo jste a co potřebujete.

Příklad nastavení pro učitele SŠ:

PROMPT

```
Jsem učitel/ka na střední škole (gymnázium / SOŠ / SOU),
učím [předmět] v 1.–4. ročníku. Studenti se připravují
na maturitu. Potřebuji materiály odpovídající RVP G / RVP SOŠ.
Odpovídej v češtině, stručně, prakticky.
Formátuj výstupy pro tisk (A4).
Na konci vždy navrhni 3 navazující otázky.
```

Užitečná pravidla pro AI:

1. Vždy odpovídej v češtině.
2. Pokud nevíš odpověď, řekni to – nevymýšlej si.
3. Při nejasné otázce se zeptej na upřesnění.
4. Formátuj pro tisk (A4, přehledné).
5. Na konci navrhni 3 navazující otázky.

ⓘ **Kde to nastavit:** Custom Instructions najdete v ChatGPT v nastavení profilu, v Claude pod "Your preferences", v Gemini pod nastavením účtu.

7 Pokročilé techniky

Pozitivní promptování

AI lépe rozumí tomu, co MÁ dělat, než tomu, co dělat NEMÁ. Formulujte instrukce pozitivně.

✕ Vágní

```
"Nepoužívej odborné termíny a neomluvej se."
```

✓ Konkrétní

```
"Piš jazykem srozumitelným pro studenty 1. ročníku SŠ. Jdi rovnou k věci."
```

"Vysvětli jako..."

Skvělá technika pro přizpůsobení složitosti. Řekněte AI, pro koho má psát, a ona automaticky upraví jazyk i hloubku.

Zadání	Co dostanete
`"...jako studentovi 1. ročníku SŠ"`	Jednoduché vysvětlení s příklady, navazuje na znalosti ze ZŠ
`"...jako maturantovi"`	Akademická úroveň, maturitní terminologie, struktura
`"...jako kolegovi učiteli"`	Odborný akademický jazyk, didaktické poznámky
`"...jako rodičům na konzultaci"`	Srozumitelné, bez žargonu, s konkrétními kroky

Nechte AI zkontrolovat samu sebe

AI umí zhodnotit kvalitu vlastního výstupu. Využijte toho – požádejte ji o kritiku a vylepšení.

```
Zkontroluj tento pracovní list a navrhni 3 konkrétní vylepšení.
```

```
Navrhni 3 varianty úvodní motivace na hodinu o kvantové fyzice
pro 3. ročník gymnázia. Oznámkuj každou na stupnici 1–10
a doporuč tu nejlepší s odůvodněním.
```

Nechte AI ptát se vás

Místo abyste se snažili vymyslet dokonalý prompt, řekněte AI, co chcete, a nechte ji, ať se zeptá na vše potřebné. AI položí přesné otázky, které by vás třeba nenapadly.

PROMPT

```
Chci připravit studenty 4. ročníku na ústní maturitní
zkoušku z angličtiny. Zeptej se mě na vše, co potřebuješ
vědět, abys mi pomohl/a s kompletní přípravou.
```

8 Práce se soubory

Moderní AI nástroje umí pracovat s dokumenty, obrázky i daty. Stačí soubor nahrát a zadat úkol.

Typ souboru	Příklad promptu
PDF / Word	"Analyzuj přiložený maturitní katalog z matematiky a vytvoř přehled témat podle obtížnosti."
PDF / Word	"Shrň tento ŠVP do přehledné tabulky: předmět, hodinová dotace, klíčové kompetence."
Obrázky	"Popiš, co vidíš na tomto grafu z laboratorní práce, a zhodnoť, zda student správně interpretoval výsledky."
Obrázky	"Přepiš tento ručně psaný laboratorní protokol do digitální podoby."
Tabulky / CSV	"Podívej se na výsledky pololetních testů a identifikuj témata, kde studenti nejvíc chybovali."
Tabulky / CSV	"Analyzuj esej studenta a poskytni zpětnou vazbu: struktura, argumentace, jazyková úroveň."

TIP: NotebookLM od Googlu umí pracovat s více dokumenty najednou – nahrajte ŠVP, směrnice, metodiky a ptejte se napříč všemi.

Užitečné AI nástroje

Nástroj	Adresa	K čemu
ChatGPT	chat.openai.com	Nejrozšířenější AI chatbot
Gemini	gemini.google.com	Google AI s generováním obrázků
Claude	claude.ai	Anthropic AI, skvělý pro delší texty
NotebookLM	notebooklm.google.com	Práce s dokumenty, ŠVP, směrnice
Canva	canva.com	Grafika, plakáty, certifikáty
Suno	suno.com	Generování vzdělávacích písniček

9 Časté chyby a jak se jim vyhnout

Chyba	Řešení
Vágní zadání	Buďte konkrétní: ročník, téma, počet, formát, délka
Příliš mnoho najednou	Jeden prompt = jeden úkol, ptejte se postupně
Opakování stejného promptu	Přeformulujte, přidejte kontext, zkuste jiný framework
Slepá důvěra výstupům	VŽDY ověřte! AI vymýšlí – vy rozhodujete.
Neiterování	Výsledek vás neuspokojil? Řekněte AI, co změnit. Iterujte.
Zapomenutý formát	Řekněte AI, jak má výstup vypadat (tabulka, seznam, A4...)

⚠ **Důležité:** Zůstaňte za volantem! AI je výborný asistent, ale rozhodnutí a ověření je vždy na vás. Nikdy nepošlete výstup AI bez kontroly.

10 Inspirace – co vše AI umí pro učitele SŠ

Oblast	Příklad promptu
Příprava na hodinu	"Vytvoř přípravu na hodinu biologie, 2. ročník gymnázia, téma: genetika, 90 minut."
Maturitní příprava	"Vytvoř sadu 20 maturitních otázek z dějepisu s osnovou odpovědí."
Laboratorní práce	"Navrhni protokol laboratorní práce z chemie: titrace kyseliny octové."
Seminární práce	"Vytvoř zadání a hodnoticí kritéria pro seminární práci z angličtiny."
Diferenciace	"Uprav tento text z fyziky pro studenta s dyskalkulií: více vizualizací, méně výpočtů."
Komunikace s rodiči	"Napiš pozvánku na konzultační den, tón profesionální, s online rezervací."
SOČ	"Navrhni 10 témat pro SOČ v oboru informatika s anotací a doporučeným postupem."
Ročníková práce	"Vytvoř šablonu a pokyny pro psaní ročníkové práce, včetně citačních norem."
Třídnické hodiny	"Navrhni workshop na téma time management a studijní strategie pro 3. ročník."
Odborný výcvik	"Vytvoř kontrolní list dovedností pro odborný výcvik – obor kuchař/číšník."

Nejlepší prompt je ten, který vám ušetří čas.

Nebojte se experimentovat. Každý expert začínal jako začátečník.

Zůstaňte za volantem.

Chcete se naučit víc?

Nemá smysl absolvovat desítky kurzů. Stačí jeden pořádný.

Kurz na míru vaší škole

Každý kurz přizpůsobujeme požadavkům a potřebám konkrétní školy. Žádná generická teorie - jen to, co opravdu využijete.

Prakticky a hned

Z kurzu odcházíte s hotovými materiály, které můžete použít hned druhý den v hodině.

Ověřeno v praxi

Proškoleno 200+ pedagogů na 20+ školách po celé ČR - od malotřídek po velké městské školy.

Mgr. Jiří Nekola

Pracoval jsem na NPI a nyní zavádím AI na VŠ AMBIS. Proškolil jsem učitele na desítkách škol v celé ČR. Pomůžu i vám.

Objednat kurz pro naši školu

nebo napište: **jirka@skolaGPT.cz** • **+420 776 222 888**

---

skolaGPT.cz — Méně papírování, víc času na studenty.